

Πληροφορίες για το περιβάλλον για ταξιδιώτες στην Κρήτη:

Ο παραδοσιακός Κρητικός γάμος

Απο το μέλος του συλλόγου μας *Nína Kríps*, Κουνάβοι, Κρήτη

Ένας γάμος είναι παντού μια αιτία για γιορτή, αλλά στην Κρήτη, όπου οι παραδόσεις εξακολουθούν να είναι πολύ σημαντικές, ένας γάμος είναι πραγματικά μια μοναδική εμπειρία, τόσο για τους επισκέπτες, καθώς και για τη νύφη και τον γαμπρό.

Όποιος πιστεύει ότι οι προετοιμασίες για το γάμο αρχίζουν μερικές εβδομάδες ή μήνες πριν από τη μεγάλη μέρα, είναι λάθος: αμέσως μετά τη γέννηση ενός κοριτσιού η μητέρα και οι γιαγιάδες αρχίζουν να ετοιμάζουν την λεγόμενη "ΠΡΟΙΚΑ", δηλαδή την προίκα της νύφης! Είναι περίτεχνα πλεκτά ή κεντημένα σεντόνια, τραπεζομάντιλα, κλπ.

Όταν ένα ζευγάρι αποφασίζει να παντρευτεί, ο νεαρός άνδρας πρέπει, βεβαίως, να ζητήσει το χέρι της αγαπημένης του. Αυτό λαμβάνει χώρα στο σπίτι της νύφης. Αν οι γονείς της συμφωνήσουν, δίνουν λόγο δηλαδή δίνουν υπόσχεση να παντρευτούν. Όταν λέμε λόγο δεν εννοούμε αρραβώνα, ο αρραβώνας πραγματοποιείται πριν το γάμο αποιερέα. Σήμερα, όμως, πολλά ζευγάρια αποφασίζουν να αρραβωνιαστούν αρκετούς μήνες πριν το γάμο με την παρουσία φίλων και συγγενών. Παρά το γεγονός ότι δεν αναγνωρίζεται από την Εκκλησία, έχει μεγάλη βαρύτητα. Στα περισσότερα ζευγάρια επιτρέπεται από τους γονείς να συζητήσουν μετά τον αρραβώνα. Μία παραχώρηση της σύγχρονης εποχής!

Λίγες μέρες πριν από το γάμο λαμβάνει χώρα ένα είδος ανοιχτής συνάθροισης στο σπίτι που ζει το ζευγάρι. Αυτό συνεπάγεται κάποια προετοιμασία: Μαγείρεμα, ψήσιμο κλπ, αλλά και το στόλισμα της προίκας για να μπορούν να την θαυμάσουν όλοι. Το πιο σημαντικό μέρος της βραδιάς όμως, είναι το στρώσιμο του συζυγικού κρεβατιού. Αυτή είναι δουλειά για τις νεαρές ανύπαντρες γυναίκες, συγγενείς και φίλους. Ειδικά για τον γαμπρό αυτή η παράδοση είναι αρκετά διασκέδαση! Αν πιστεύει ότι το κρεβάτι δεν είναι απολύτως τέλεια στρωμένο, το ξεστρώνει και τα κορίτσια πρέπει να ξεκινήσουν από το μηδέν. Μετά από δύο ή τρεις επαναλήψεις συνήθως και ο πιο απαιτητικός άνδρας είναι ευχαριστημένος! Τώρα είναι η ώρα για τους επισκέπτες να επιθεωρήσουν το κρεβάτι και να το „γεμίσουν“ με χρήματα. Την παραμονή του γάμου ο γαμπρός μαζί με την συνοδεία του κάνει μια επίσκεψη στα πεθερικά του. Οι συνοδεία παίρνει από το σπίτι ότι πιστεύει ότι χρειάζεται το ζευγάρι για το νέο του σπίτι! Πρόκειται για ένα έθιμο που υπάρχει σε ορισμένα τμήματα της Κρήτης σήμερα, αλλά με την διαφορά ότι τα πράγματα επιστρέφονται στους γονείς της νύφης.

Η μεγάλη ημέρα είναι τελικά εδώ! Το ζευγάρι πέρασε τη νύχτα στο σπίτι του. Σιγά-σιγά καταφθάνουν οι πιο στενοί φίλοι του ζευγαριού για να τους βοηθήσουν να ντυθούν. Εδώ τα πράγματα είναι αυστηρώς χωρισμένα ανά φύλο: Οι γυναίκες βοηθούν τη νύφη και οι άνδρες το γαμπρό. Ακόμα και σήμερα στα χωριά πολλοί άνδρες αποφασίζουν να παντρευτούν με την παραδοσιακή κρητική φορεσιά. Ο γαμπρός ξυρίζεται από τους φίλους του προσεκτικά, και η νύφη βάφεται και χτενίζεται. Στο τέλος της διαδικασίας τα ανύπαντρα κορίτσια γράφουν το όνομα τους στην σόλα των παπουτσιών της νύφης. Αν μετά το τέλος της τελετής κάποιο όνομα δεν υπάρχει, η κοπέλα αυτή πρόκειται να παντρευτεί σύντομα!

Για τον γαμπρό, είναι πλέον καιρός, μαζί με τον "Κουμπάρο", να πάει στην εκκλησία. Το να είσαι Κουμπάρος είναι μια μεγάλη τιμή, η οποία παίζει σημαντικό ρόλο στο γάμο, για παράδειγμα, αν το

ζευγάρι έχει κάποιες διαφορές οι κουμπάροι πρέπει να αναλάβουν το ρόλο του μεσολαβητή και να προσπαθήσουν να αποκαταστήσουν την ειρήνη. Ο κουμπάρος έχει επίσης οικονομικές υποχρεώσεις: Θα πληρώσει για την εκκλησία, κεριά, Στέφανα, ή τις "βέρες" του ζευγαριού, και συχνά για τη φυτική διακόσμηση της εκκλησίας και το νυφικό αυτοκίνητο.

Επίσης, βοηθά στο σχεδιασμό και την οργάνωση του γάμου και κάνει συνήθως στο ζευγάρι ένα πολύ ακριβό δώρο, για παράδειγμα, τα έπιπλα ή τις συσκευές για το νέο σπίτι τους. Αλλά και αυτός παίρνει από το ζευγάρι ένα μεγάλης αξίας δώρο όπως ένα πολύτιμο ρολόι για παράδειγμα, μια νέα τηλεόραση ή κάτι παρόμοιο.

Οι καλεσμένοι αρχίζουν να μαζεύονται μπροστά στην εκκλησία να περιμένοντας με ανυπομονησία την άφιξη της νύφης. Το να επικρατεί πολυκοσμία δεν είναι σπάνιο φαινόμενο, καθώς στην Κρήτη ένας γάμος δεν είναι μόνο οικογενειακή υπόθεση, καθώς καλούνται όλοι οι γνωστοί του ζευγαριού και όχι μόνο. Πολλές φορές θα δείτε ίσως καιπερισσότερους απο χίλιους καλεσμένους. Τέλος, η στιγμή έφτασε και όλοι περιμένουν. Η νύφη φτάνει (βλ. εικόνα κάτω αριστερά). Ο πατέρας την παραδίδει στον γαμπρό. Συχνά οι άνδρες πυροβολούν στον αέρα ως ένδειξη χαράς. Νύφη, γαμπρός, κουμπάρος και Πάπας ξεκινούν το δρόμο τους προς τον βωμό.

Η ορθόδοξη γαμήλια τελετή αποτελείται από δύο μέρη, ο αρραβώνας και ο γάμος. Κατ 'αρχάς, ευλογούνται οι βέρες και τοποθετούνται στα χέρια του ζευγαριού. Το πιο σημαντικό "αξεσουάρ" για το γάμο είναι τα στέφανα, στεφάνια που τοποθετούνται στο κεφάλι, και συνδέονται μεταξύ τους με μια μεταξωτή κορδέλα. Ο ιερέας σταυρώνει το ζευγάρι. Τα στέφανα ανταλλάσσονται τρεις φορές απο κεφάλι σε κεφάλι. Ο ιερέας διαβάζει αποσπάσματα από το Ευαγγέλιο, για την ιερότητα του γάμου, την αγάπη και σεβασμό. Ξαφνικά, όλοι οι επισκέπτες κοιτάζουν τα πόδια της νύφης και του γαμπρού! Ο ιερέας διαβάζει ένα απόσπασμα που λέει "η δε γυνή να φοβείτε τον άντρα". Αν προλάβει η νύφη να πατήσει το πόδι του γαμπρού τότε αυτή θα έχει το πάνω χέρι στο γάμο. Ο γαμπρός θέλει να το αποφύγει με κάθε τρόπο φυσικά, και έτσι μπορεί να υπάρξουν μερικές αστείες ακροβασίες.

Αυτό το παιχνίδι δεν λαμβάνει χώρα σε κάθε γάμο, καθώς μερικές φορές θεωρείται ως προσβλητικό για τον γαμπρό και την εκκλησία. Στη συνέχεια, σερβίρεται ένα ποτήρι κόκκινο κρασί, και ο καθένας πίνει μια γουλιά. Επίσης, δίνεται από τους ιερείς στο ζευγάρι μια κουταλιά καρύδια και μέλι (βλ. παραπάνω εικόνα δεξιά).

Τώρα ήρθε η ώρα για τα πρώτα τους βήματα ως παντρεμένο ζευγάρι! Ο παπάς, το ζευγάρι (ακόμα φορώντας τα στέφανα) και ο κουμπάρος κάνουν 3 φορές τον κύκλο του βωμού καθώς „λούζονται“ με ρύζι αποτους καλεσμένους. Ο κύκλος συμβολίζει την αιωνιότητα του γάμου, ο αριθμός 3 αντιπροσωπεύει την Αγία Τριάδα. Το ρύζι αντιπροσωπεύει τη γονιμότητα και το ότι ο γάμος πρέπει να ριζώσει. Τώρα το ζευγάρι είναι ένα και μόνο ο Θεός μπορεί να τους χωρίσει!

Στη συνέχεια, οι νεόνυμφοι μαζί με τις οικογένειές τους κάθονται έξω από την εκκλησία για να δεχτεί συγχαρητήρια. "Να σας ζήσουν! Σας ευχόμαστε καλούς απογόνους ". Ένα μέλος της οικογένειας στέκεται πιο δίπλα με ένα δίσκο στον οποίο οι καλεσμένοι τοποθετούν φακέλους με χρήματα. Αυτά τα δώρα οι Κρητικοί τα βλέπουν ως μια επένδυση ή δάνειο. Αν είστε σε ένα γάμο ιδιαίτερα γενναιόδωρος, στον δικό σας γάμο η τον παιδιών σας θα το ανταποδώσουν.

Κάθε επισκέπτης παίρνει μια συσκευασία με κουφέτα (βλέπε φωτο). Το σκληρό αμύγδαλο συμβολίζει τη δύναμη του γάμου, η ζάχαρη είναι η γλυκιά ζωή του ζευγαριού, το σχήμα αυγού αντιπροσωπεύει τη γονιμότητα και το λευκό χρώμα συμβολίζει την αγνότητα της αγάπης. Ο αριθμός των κουφέτων μπορεί να ποικίλει, αλλά είναι πάντα ένας πρώτος αριθμός. Αυτό συμβολίζει το "αδιαίρετο" του παντρεμένου ζευγαριού.

Ο ενθουσιασμός άνοιξε την όρεξη στους καλεσμένους! Οι επισκέπτες συγκεντρώνονται σε κάποια ταβέρνα ή αίθουσα δεξιώσεων, όπου λαμβάνει χώρα το γλέντι. Πάνω στο τραπέζι βρίσκονται είδη γαμοκούλουρα, γλυκα κουλούρια για τις πρώτες πείνες. Σταδιακά, σερβίρονται διάφορα ορεκτικά, για παράδειγμα, ντολμάδες, χορτόπιτες, τυροπιτάκια κλπ. Το δεύτερο πιάτο είναι το „γαμοπίλαφο“ είναι ένα must σε κάθε γάμο της Κρήτης. Πρόκειται για ένα πιάτο ρύζι που μαγειρεύεται σε ζωμό βραστό κατσικίσιου κρέατος. Μετά ακολουθούν πατάτες, αρνί, και σαλάτα.

Ενώ οι επισκέπτες τρώνε με την ψυχή τους, το ζευγάρι είχε την ευκαιρία να βγάλει τις φωτογραφίες του γάμου και να ξεκουραστεί. Επίσης αυτή η παύση επιτρέπει στη νύφη να αλλάξει. Σήμερα, όμως, γίνεται ολο και πιο συχνό το φαινόμενο η νύφη να πηγαίνει στο γλέντι με το νυφικό.

Το ζευγάρι έρχεται τελευταίο στην αίθουσα και κάτω από βροντερά χειροκροτήματα ανοίγουν το χορό. Στη συνέχεια καλούνται όλοι στη πίστα. Με τον ήχο της λύρας, τον χορό, το τραγούδι και το γέλιο περνάει η βραδιά μέχρι το ξημέρωμα.

Εάν έχετε λάβει μια πρόσκληση για Κρητικό γάμο, μην το σκέφτεστε: δεχτείτε. Η τελετή είναι πανέμορφη και ταυτόχρονα εορτασμός των Κρητικών δεν μπορεί να συγκριθεί με κανέναν. Καλή διασκέδαση και για τους ανύπαντρους: "Και στα δικά σας!"

Τέλος, μερικές σχολιασμένες φωτογραφίες από έναν γάμο στην Κρήτη, **οπου** ήταν καλεσμένα μέλη του διοικητικού συμβουλίου της NLUK.

Εικόνα αριστερά: Μετά το "στόλισμα του γαμπρού". Οι φίλοι του γαμπρού, ο κουμπάρος του (ακριβώς δίπλα στο γαμπρό) και ο πατέρας του γαμπρού είναι στα δεξιά.

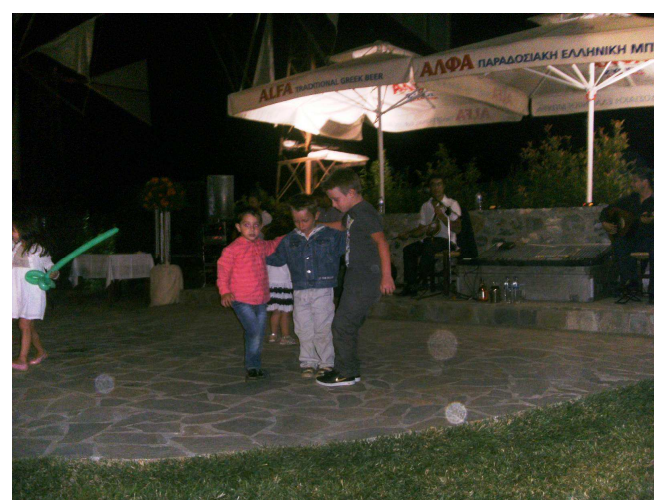
Εικ. δεξιά: 3 αδέρφια. Ο Ο γαμπρός, η αδελφή του Μαρινέλλα, και ο ιερέας, ετεροθαλής αδελφός του.

Εικόνα αριστερά: Η γιαγιά του γαμπρού (Σοφία) και ο θείος (αδελφός της Σοφίας). Εικ. δεξιά: "Γενική Συνάθροιση" των καλεσμένων στην εκκλησία.

Εικόνα αριστερά: Οι γονείς του γαμπρού με την νύφη και τον γαμπρό. Εικ. δεξιά: το ζευγάρι, οι γονείς του γαμπρού και ο κουμπάρος του γαμπρού πριν αρχίσει η τελετή.

Εικόνα αριστερά: Η νύφη και ο γαμπρός στο γαμήλιο χορό. Εικ.δεξιά: Ακόμη και οι μικρότεροι καλεσμένοι του γάμου χόρευαν.

Μετάφραση από τα γερμανικά: *Manos Karabinakis*